ESIMESE ASTME KOHTU MÄÄRUS (kolmas koda)

10. mai 2004 *

Liidetud kohtuasjades T-314/03 ja T-378/03,

Musée Grévin SA, asukoht: Pariis (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid B. Geneste ja O. Davidson,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: J. Sack ja G. Boudot, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 8. juuli ja 30. septembri 2003. aasta Crédit Lyonnais'le adresseeritud kirjad, mille alusel nõutakse hagejalt JOP — Facilité 2 programmi raames toetustena välja makstud rahaliste vahendite tagastamist,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi, kohtunikud M. Jaeger ja F. Dehousse,

kohtusekretär: H. Jung,

on andnud järgmise

määruse

Õiguslik raamistik

1 Ühenduse PHARE programm, mis põhineb nõukogu 18. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 3906/89 Ungari Vabariigile ja Poola Rahvavabariigile antava majandusabi kohta (EÜT L 375, lk 11), millega muudetakse Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele antava majandusabi ulatust, moodustab raamistiku, mille kaudu Euroopa Ühendus suunab Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse (edaspidi „KIE-riigid") majanduabi nimetatud riikides toimuvate majandus- ja sotsiaalreformi toetavate protsesside läbiviimiseks.

2 Komisjon teatas 22. veebruaril 1991 Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud teatises, mille pealkiri oli „[KIE-riikides] ühisettevõtete asutamist soodustav programm — institutsioonide finantshuvide väljendus" (EÜT C 46, lk 11) (edaspidi „22. veebruari 1991. aasta teatis"), et ta on otsustanud PHARE programmi raames viia läbi KIE-riikides erainvesteeringute edendamisprogrammi, mille eesmärk on Euroopa Ühenduse ettevõtete, eeskätt väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete, ja kohalike

partnerite poolt asutatud ühisettevõtete asutamine ja arendamine (edaspidi „JOP programm").

3 Nimetatud teatise alusel korraldab JOP programmi teatises ette nähtud kriteeriumide alusel komisjoni poolt väljavalitud finantsvahendajate võrgustik (punkt 1). Võrgustiku ülesanne on eeskätt mainitud programmi edendamine, võimalike investorite kindlakstegemine, esitatud projektide hindamine ja soodustatud isikutele antud ühenduse rahaliste vahendite haldamine (punkt 3). Selleks sõlmivad komisjon ja iga väljavalitud finantsvahendaja lepingu, et määrata kindlaks nimetatud vahendaja volituse tingimused (punkt 4).

Asjaomased lepingud

4 Komisjon ja Crédit Lyonnais (edaspidi „CL") sõlmisid 1. veebruaril 1996 JOP programmi raames lepingu, mis sätestas nendevahelise koostöö tingimused seoses KIE-riikides investeeringute edendamisega, eeskätt ühisettevõtete asutamisega.

5 Konkreetse projekti rahastamisel peab raamlepingu artikli 1.1 kohaselt finantsvahendaja, käesoleval juhul CL, esitama komisjonile eelneva „taotluse", et saada komisjoni heakskiit, seejärel tuleb sõlmida komisjoni ja finantsvahendaja vahel erileping, millega sätestatakse projekti rahastamistingimused, ja finantsvahendaja ning soodustatud isiku vaheline „rahastamisleping", millega sätestatakse finantsvahendaja poolt komisjoni esindajana ühenduse rahaliste vahendite käsutusse andmine seoses asjaomase projektiga.

6 Nimetatud lepingu artikli 3.2 kohaselt seisneb koostöö programmi „Facilité 2" raames eelteostatavusuuringu ja teostatavusuuringu rahastamises kuni ühisettevõtte projekti teostamisega seonduvate ettevalmistavate tööde staadiumini.

7 Raamlepingu artiklid 6.3.1 ja 6.3.2 sätestavad, et teatavatest piirmääradest lähtudes hüvitatakse eelteostatavusuuringu kõlblikest kuludest 50% ja makstakse teostatavusuuringu kõlblikest kuludest 50% ulatuses intressivaba ettemaksu. Kui projekt on tegelikult lõpetatud, kannab komisjon vastavalt raamlepingu artiklile 6.3.3, arvestades teatavaid piirmäärasid, kõik teostatavusuuringu kõlblikud kulud. Kõlblikud kulud on määratletud raamlepingu artiklis 10.2.

8 Vastavalt raamlepingu artiklile 7.1 vastutab CL finantsvahendajana asjaomaste rahaliste vahendite haldamise eest komisjoni nimel. Sel alusel on CL muuhulgas vastutav soodustatud isikute ees kõikide maksete osas, mis on adresseeritud soodustatud isikutele või pärineb neilt.

9 Raamlepingu artikkel 18.3 sätestab, et kui soodustatud isik ei esita kõlblikel eesmärkidel rahaliste vahendite kasutamise kohta piisavalt tõendavaid dokumente, nõuab finantsvahendaja soodustatud isikult komisjoni poolt ette makstud rahaliste vahendite tagastamist.

10 Raamlepingu artikkel 20.1 sätestab, et asjaomase lepingu ning komisjoni ja CL-i vaheliste muude mis tahes hetkel kehtivate tingimuste suhtes kohaldatakse Luksemburgi õigust. Vastavalt nimetatud lepingu artiklile 20.2 kohustuvad pooled EÜ artikli 238 alusel lahendama raamlepingu kehtivust, tõlgendamist või täitmist puudutava mis tahes vaidluse sõltuvalt olukorrast üksnes Euroopa Kohtus või Esimese Astme Kohtus.

11 25. juunil 1996 saatis CL komisjonile taotluse, milles hageja taotles JOP programmi „Facilité 2" raames ühendusepoolset rahastamist eesmärgiga asutada Poolas ühisettevõte kultuuriturismi alal. Hageja on selles taotluses nimetatud projekti soodustatud isikuks.

12 Pärast nimetatud taotluse heakskiitmist saatis komisjon CL-ile 12. novembril 1996 erilepingu projekti, et täpsustada poolte õigused ja kohustused vastavalt raamlepingu sätetele. CL allkirjastas erilepingu 19. novembril 1996.

13 Erilepingu artikkel 8 sätestab, et soodustatud isikut võidakse kohustada ühenduse rahalisi vahendeid tagastama muuhulgas raamlepingu artikli 18.3 alusel.

14 Vastavalt erilepingu artiklile 11 kohaldatakse nimetatud lepingu suhtes Luksemburgi õigust ja EÜ artikli 238 alusel kohustuvad pooled lahendama raamlepingu kehtivust, tõlgendamist või täitmist puudutava mis tahes vaidluse sõltuvalt olukorrast üksnes Euroopa Kohtus või Esimese Astme Kohtus.

15 CL ja hageja sõlmisid rahastamislepingu 26. novembril 1996.

16 Nimetatud rahastamislepingu alusel nõustus CL komisjoni esindajana andma hagejale nimetatud lepingu artikli 2 alusel intressita ettemaksu maksimaalses summas 53 362 eurot, mis moodustab 50% asjaomase projektiga seonduva teostatavusuuringu läbiviimisel tekkivatest kõlblikest kuludest. Lepingu artikkel 3.1 täpsustab, et nimetatud ettemaks antakse hageja käsutusse kahe järjestikuse maksena maksimaalselt 32 017 euro ja 21 345 euro suurustes summades, arvestades nimetatud lepingu tingimustega ette nähtud piiranguid.

17 Vastavalt rahastamislepingu artiklile 4 on kõlblikud kulud välis- ja siseekspertiisi kulud, mida hageja kohustub maksma või on maksnud teostatavusuuringu läbiviimiseks.

18 Rahastamislepingu artikkel 6.2.3 sätestab, et kui CL-ile esitatud tõenditele ei anna CL ega ka komisjon oma nõusolekut, või juhul, kui mis tahes kõlblik kulu osutub teostatavusuuringu kvaliteeti ja ulatust arvestades ilmselgelt liialdatuks, võib CL komisjoni nimel nõuda hageja käsutusse antud rahaliste vahendite täielikku või osalist tagastamist.

19 Rahastamislepingu artiklis 6.3 märgitakse, et kui hageja ei suuda tegelikkuses projekti teostada enne teostamiseks ettenähtud tähtpäeva, võidakse intressita ettemaks muuta sellegipoolest toetuseks, kui komisjonile antakse üle teostatavusuuring, mida komisjon võib sel juhul kasutada oma äranägemisel.

20 Rahastamislepingu artikkel 9.1.1 sätestab, et hageja kohustub kasutama tema käsutusse antud rahalisi vahendeid üksnes kõlblike kulude eest tasumisel. Nimetatud lepingu artikkel 9.1.5 näeb ette, et hageja kohustub lubama ja võimaldama komisjoni teenistustel viia läbi mis tahes järelevalvet, kontrolli ja hindamist, mida peetakse vajalikuks, ja andma nende käsutusse mis tahes dokumente ja temalt nõutavat teavet.

21 Vastavalt rahastamislepingu artiklile 14 kohaldatakse nimetatud lepingu kehtivuse, tõlgendamise ja täitmise suhtes Luksemburgi õigust.

22 Nimetatud lepingu artikli 15 alusel „lahendatakse rahastamis[lepingust] või selle tagajärgedest tulenevad vaidlused üksnes Euroopa Kohtus".

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

23 Komisjon maksis CL-ile 20. jaanuaril 1997 rahastamislepingu alusel 8710 eurot projekti eelteostatavusuuringuga seonduvate kõlblike kulude hüvitamiseks. Lisaks sellele sooritas komisjon CL-ile samal kuupäeval 32 017 euro suuruse intressita ettemakse, mis moodustas teostatavusuuringuga seonduvatest tema poolt kantavatest kõlblikest kuludest 60%.

24 16. märtsil 1998 saadeti asjaomane teostatavusuuringu projekt komisjonile.

25 15. detsembril 1998 sooritas komisjon vastavalt rahastamislepingule CL-ile 16 871 euro suuruse makse, mis moodustas teostatavusuuringuga seonduvatest tema poolt kantavatest kõlblikest kuludest ülejäänud 40%.

26 14. jaanuari 2000. aasta kirjas, mis saadeti CL-ile 7. aprillil, märkis komisjon pärast seda, kui ta oli juhtinud tähelepanu rahastamislepingu objektiks oleva ühisettevõtte mitteteostumisele, et ta nõustub teostatavusuuringu rahastamisega seonduvate intressita ettemaksude muutmisega 48 888 euro suuruseks toetuseks.

27 Komisjon teavitas CL-i 13. septembril 2002 faksi teel, et ta kavatseb hageja asukohas läbi viia kontrolli, eeskätt et kontrollida, kas teostatavusuuringu kuludena deklareeritud kulud olid hagejal tegelikult tekkinud ja kas ta oli need tasunud. Selleks palus komisjon CL-il hoolitseda selle eest, et hageja annaks talle juurdepääsu muuhulgas asjaomaste tõendite originaalidele. Komisjon täpsustas veel, et kui nimetatud nõudeid ei täideta, jätab ta endale õiguse nõuda juba välja makstud rahaliste vahendite tagastamist.

28 8. novembril 2002 viis komisjon nimetatud kontrolli hageja asukohas läbi.

29 Komisjon saatis 13. novembril 2002 faksi teel CL-ile nimekirja kontrolli käigus esitamata jäänud tõendite originaalidest ja nõudis nende esitamist enne 15. detsembrit 2002. Komisjon täpsustas, et nimetatud dokumentide ettenähtud tähtaja jooksul esitamata jätmisel jätab ta endale õiguse nõuda asjaomase projekti raames hageja poolt saadud rahaliste vahendite tagastamist täielikult.

30 19. detsembri 2002. aasta ja 30. jaanuari 2003. aasta kirjadega esitas hageja komisjonile mõned tema poolt nõutud dokumendid.

31 Komisjon märkis 8. juulil 2003 CL-ile saadetud kirjas (edaspidi „8. juuli 2003. aasta kiri"), et esiteks ei ole hageja esitanud kõiki nõutavaid tõendeid ja teiseks, kuna eelteostatavusuuringu ja teostatavusuuringuga seonduvad kõlblikud kulud ei ole tõendatud piisavate dokumentaalsete tõenditega, ei ole hageja tõendanud, et asjaomane ühendusepoolne rahastamine on kooskõlas rahastamistaotluses märgitud eesmärkidega. Seetõttu teatas komisjon CL-ile, et asjaomase projekti raames „Facilité 2" alusel hagejale välja makstud summad ehk 57 598 eurot koos sellelt arvestatud intressidega, mis on kokku 77 680,97 eurot, tuleb maksta tagasi. Selleks

palus komisjon CL-il hagejat teavitada nimetatud meetmest ja selle põhjustest ning märkis CL-ile muuhulgas, et ta annab juhtnöörid tagastamisele kuuluvate summade ülekandmiseks ühenduse rahastamisarvetele, kui CL on kinnitanud summade kättesaamist. Komisjon täpsustas muuhulgas, et kui tagasimaksmine ei ole toimunud kahe kuu jooksul nimetatud kirjast arvates, peab CL teavitama meetmetest, mida maksmise toimumiseks võetakse.

32 11. juuli 2003. aasta kirjas nõudis CL hagejalt asjaomaste summade tagasimaksmist enne 8. septembrit 2003.

33 8. septembri 2003. aasta kirjaga saatis hageja komisjonile täiendavad tõendid ja palus neile viidates, et komisjon vaataks oma 8. juuli 2003. aasta kirja uuesti läbi.

34 Komisjon märkis 30. septembri 2003. aasta kirjas (edaspidi „30. septembri 2003. aasta kiri") CL-ile, et ta jääb 8. juuli 2003. aasta kirjas väljendatud seisukohale, eeskätt selles osas, et mitmeid olulisi originaaldokumente ei ole esitatud. Seetõttu palus komisjon CL-il tagasimaksmisele kuuluvad summad sisse nõuda ja juhul, kui tagasimaksmine ei ole toimunud ühe kuu jooksul nimetatud kirjast arvates, teavitada maksmise toimumiseks võetavatest meetmetest.

35 6. oktoobri 2003. aasta kirjas nõudis CL hagejalt asjaomaste summade tagasimaksmist enne 30. oktoobrit 2003.

36 5. novembri 2003. aasta kirjaga teavitas CL komisjoni, et tema käsutuses on kõik hageja poolt tagasi makstud summad.

Menetlus ja nõuded

37 Hageja esitas 8. juuli 2003. aasta kirja peale hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 15. septembril 2003. Nimetatud hagi on registreeritud numbri T-314/03 all.

38 Hageja esitas 30. septembri 2003. aasta kirja peale hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 18. novembril 2003. Nimetatud hagi on registreeritud numbri T-378/03 all.

39 Nimetatud hagide toetuseks esitab hageja ühised fakti- ja õigusväited, mis tulenevad vastavalt nõukogu 15. aprilli 1958. aasta määruse nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT B, 17, lk 385), artikli 1 rikkumisest, nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, lk 1) artiklis 3 ette nähtud aegumistähtaja mittejärgimisest, kollegiaalsuse põhimõtte rikkumisest ning 8. juuli ja 30. septembri 2003. aasta kirjade allkirjastaja pädevuse puudumisest, ilmsetest kaalutlusvigadest, õigusliku aluse puudumisest, EÜ artiklis 253 ettenähtud põhjendamiskohustuse rikkumisest ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisest. Kohtuasjas T-314/03 tugineb hageja ühtlasi fakti- ja õigusväitele, mis tuleneb võistlevuse põhimõtte ja kaitseõiguse rikkumisest.

40 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel esitas komisjon kohtuasjas T-314/03 eraldi dokumendina Esimese Astme Kohtusse 18. detsembril 2003 saabunud vastuvõetamatuse vastuväite.

41 Kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel esitas komisjon kohtuasjas T-378/03 eraldi dokumendina Esimese Astme Kohtusse 19. detsembril 2003 saabunud vastuvõetamatuse vastuväite.

42 Esimese Astme Kohtu kolmanda koja esimehe 20. jaanuari 2004. aasta määrusega liideti kohtuasjad T-314/03 ja T-378/03 kirjalikuks ja suuliseks menetlemiseks.

43 Hageja esitas oma kirjalikud märkused nende vastuvõetavuse vastuväidete kohta 1. märtsil 2004 ehk kuupäeval, mil lõppes kirjalik menetlus vastuvõetavuse osas.

44 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada 8. juuli ja 30. septembri 2003. aasta kirjades sisalduvad meetmed (edaspidi ühiselt „vaidlustatud kirjad");

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

45 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagid nende vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

46 Vastavalt kodukorra artikli 114 lõikele 1 võib Esimese Astme Kohus poole taotlusel teha otsuse vastuvõetamatuse kohta ilma kohtuasja sisu käsitlemata. Vastavalt sama artikli lõikele 3 on edasine menetlus suuline, kui Esimese Astme Kohus ei otsusta teisiti.

47 Käesoleval juhul peab Esimese Astme Kohus toimiku dokumente piisavalt selgeteks, et teha otsus komisjoni poolt esitatud taotluse kohta ilma suulist menetlust algatamata.

Poolte argumendid

48 Komisjon väidab käesolevate hagide vastuvõetamatust põhjusel, et hageja on rikkunud menetlusnorme, kui ta hagid põhinevad EÜ artiklil 230, sest ta oleks pidanud esitama oma hagid EÜ artikli 238 alusel.

49 Sisuliselt väidab komisjon, et vaidlustatud kirjad on kirjutatud lepingu raames, millest nad on täiesti lahutamatud, ja seetõttu ei saa neid kvalifitseerida EÜ artiklis 249 ette nähtud meetmete hulka kuuluvate haldusotsustena, mille tühistamist võib nõuda ühenduste kohtutelt EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel (3. oktoobri 1997. aasta määrus kohtuasjas T-186/96: Mutual Aid Administration Services *v.* komisjon, EKL 1997, lk II-1633, punktid 50 ja 51; 9. jaanuari 2001. aasta määrus kohtuasjas T-149/00: Innova *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-1, punkt 28, ja 25. novembri 2003. aasta määrus kohtuasjas T-85/01: IAMA Consulting *v.* komisjon, EKL 2003, lk II-4973, punkt 53).

50 Hageja väidab, et tal on õigus nõuda vaidlustatud kirjade tühistamist EÜ artikli 230 alusel.

51 Hageja väidab selles osas esiteks, et kuigi igasse nimetatud kolme lepingusse on kirjutatud vahekohtuklausel, ei seo teda komisjoniga otseselt ükski leping. Kuna vahekohtuklauslil põhinev Euroopa Kohtu ja Esimese Astme Kohtu pädevus kaldub kõrvale üldisest õigusest, tuleb seda seega tõlgendada kitsendavalt (18. detsembri 1986. aasta otsus kohtuasjas 426/85: komisjon *v.* Zoubek, EKL 1986, lk 4057, punkt 11), vahekohtuklauslitele saavad tugineda üksnes neid sisaldavate lepingute pooled ja seetõttu ei saa neile tugineda kolmandad isikud.

52 Kuna komisjon ja hageja ei ole sama lepingu pooled, ei saa komisjon seetõttu hageja vastu kasutada käesoleval juhul ette nähtud vahekohtuklauslit. Olukord erineb käesolevas kohtuasjas sellest, mis oli punktis 49 nimetatud määruse IAMA *v.* komisjon vastuvõtmise aluseks ja mille puhul vahekohtuklausel sisaldus hageja ja komisjoni vahelises lepingus.

53 Hageja leiab, et ka punktis 49 nimetatud määruses Mutual Aid Administration Services *v.* komisjon käsitleti käesoleva kohtuasja asjaoludest täiesti erinevaid asjaolusid, sest nimetatud kohtuasjas esitas lepingu üks pool lepingu teise poole ehk komisjoni vastu hagi, mis seisnes tegelikult Esimese Astme Kohtu kaudu komisjoni lepinguliste kohustuste täitmise nõudes. Hageja leiab, et nii lepinguõigusliku vaidluse tõmbejõu kui ka „paralleelhagiks" („recours parallèle") nimetatud erandi tõttu tunnistati tühistamishagi, mille esitas lepingu üks pool, täiesti põhjendatult vastuvõetamatuks.

54 Hageja väidab ülal punktis 49 nimetatud määruse Innova *v.* komisjon osas, et määruses üksnes sedastatakse, et vahekohtuklausli puudumisel lepingus ei ole Esimese Astme Kohus pädev lahendama vaidlust, mis käsitleb komisjoni otsust lepingu ülesütlemiseks teise lepingupoole suhtes, kes ei saa seaduslikult vaidlustada asjaomase otsuse tühistamist EÜ artikli 230 alusel vastavalt „paralleelhagiks" nimetatud erandile.

55 Neil asjaoludel leiab hageja, et tema ja komisjoni vahelise lepingulise suhte puudumise tõttu tuleks käesolev tühistamishagi tunnistada vastuvõetavaks. Ta märgib, et komisjon ei saa samaaegselt teda süüdistada selles, et ta ei esitanud käesolevat hagi EÜ artikli 238 alusel, ja sedastada, et tema ja komisjoni vahel puuduvad lepingulised suhted.

56 Hageja väidab, et EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel on üksikisikust hagejal õigus esitada hagi otsuse peale, mis tekitab „hageja huvisid mõjutavaid siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis muudavad tema õiguslikku olukorda" (11. novembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 60/81: IBM *v.* komisjon, EKL 1981, lk 2639). Kohtupraktika muuhulgas tunnistab, et kiri, mis on koostatud täpselt ja ühemõtteliselt ja milles komisjon lükkab tagasi finantsabi taotluse, on dokument, mille peale võib esitada hagi (28. aprilli 1994. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-452/93 ja T-453/93: Pevasa ja

Inpesca v. komisjon, EKL 1994, lk II-229). Samuti on ühenduse kohus tunnistanud vastuvõetavaks hagi ühenduse finantsabi kogusummat vähendava otsuse tühistamise nõudes (7. märtsi 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-432/93–T-434/93: Socurte jt v. komisjon, EKL 1995, lk II-503).

57 Hageja väidab, et vaidlustatud kirjades nähakse ette hagejale makstud kõigi ühenduse rahaliste vahendite tagasimaksmine ja sedastatakse üheselt, et tagasimakstav summa sisaldab sellelt arvestatud intresse. Nimetatud kirjaga määrab komisjon muuhulgas hagejale maksmise tähtpäeva.

58 Hageja arvates on vaidlustatud kirjad selgelt piiravad meetmed, mis tekitavad tema suhtes õiguslikke tagajärgi, sest esiteks nõutakse neis rahaliste vahendite tagasimaksmist, teiseks nõutakse neis hagejalt intressi maksmist ja kolmandaks nõutakse neis maksmist teatava tähtaja jooksul, pärast mida algatatakse tema suhtes täitemenetlus.

59 Hageja märgib muuhulgas, et kuna ta on oma lepingulised kohustused täitnud, puudutab tagasimaksmise nõue omandatud õigust. Tegelikult üritatakse nimetatud nõudega hageja vara hulgast kätte saada piirkondliku arenguprojekti rahastamise raames antud ettemaksu, mille komisjon 14. jaanuaril 2000 lõplikult toetuseks muutis.

60 Hageja leiab seetõttu, et tal on õigus esitada vaidlustatud kirjade peale tühistamishagi.

Esimese Astme Kohtu hinnang

61 Komisjon leiab oma vastuvõetamatuse vastuväites, et käesolevad hagid põhinevad ekslikult EÜ artiklil 230.

62 Tuleb meenutada, et EÜ artikli 230 alusel kontrollivad ühenduse kohtud aktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele.

63 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt puudutab see pädevus üksnes EÜ artiklis 249 ette nähtud õigusakte, mida institutsioonid peavad vastu võtma lepingus ettenähtud tingimustel (punktis 49 nimetatud määrus Innova *v.* komisjon, punkt 28, ja 10. juuli 2002. aasta määrus kohtuasjas T-387/00: Comitato organizzatore del convegno internazionale *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-3031, punkt 39).

64 Seevastu institutsioonide poolt vastu võetud aktid, mis on seotud üksnes lepinguga, millest nad on lahutamatud, ei ole oma olemuselt EÜ artiklis 249 ette nähtud aktide hulgas, mille tühistamist võib nõuda ühenduse kohtult EÜ artikli 230 alusel (punktis 49 nimetatud määrus Mutual Aid Administration Services *v.* komisjon, punktid 50 ja 51; punktis 49 nimetatud määrus Innova *v.* komisjon, punkt 28; punktis 63 nimetatud määrus Comitato organizzatore del convegno internazionale *v.* komisjon, punkt 39, ja punktis 49 nimetatud määrus IAMA Consulting *v.* komisjon, punkt 53).

65 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on Esimese Astme Kohus EÜ artikli 225 ja EÜ artikli 238 alusel üksnes vahekohtuklausli olemasolu korral pädev lahendama lepingulisi vaidlusi, mille esitavad talle füüsilised ja juriidilised isikud. Vastasel juhul laieneks tema kohtulik pädevus ka sellistele kohtuvaidlustele, mille lahendamine on tema suhtes piiratud EÜ artikliga 240, sest nimetatud säte annab siseriiklikele

kohtutele üldise õiguse kohaselt pädevuse vaidluste lahendamiseks, kus ühendus on üks pooltest (punktis 49 nimetatud määrus Mutual Aid Administration Services *v.* komisjon, punkt 47; punktis 49 nimetatud määrus Innova *v.* komisjon, punkt 25; punktis 63 nimetatud määrus Comitato organizzatore del convegno internazionale *v.* komisjon, punkt 37).

66 Käesoleval juhul tuleb uurida, kas vaidlustatud kirjad kuuluvad EÜ artiklis 249 ette nähtud õigusaktide hulka, mille tühistamise taotluste lahendamine kuulub ühenduse kohtu ainupädevusse EÜ artikli 230 alusel, või on nad hoopis lepingulise olemusega.

67 Selles suhtes tuleb sedastada, et käesoleva vaidluse esemeks olev õigussuhe kuulub lepingulisse konteksti.

68 Tegelikult piirdub muudetud määrus nr 3906/89, millel PHARE programm põhineb, asjaomastele riikidele antava ühenduse majandusabi üldtingimuste, eriti valdkondade, kus toimingud tuleb läbi viia, ja abi vormi kehtestamisega. Nimetatud määrus ei kehtesta seevastu üld- ega erikorda, mille kohaselt iga üksikut toimingut rahastatakse ühenduse poolt.

69 22. veebruari 1991. aasta teatises on sõnaselgelt märgitud, et komisjoniga vastava „lepingu" sõlminud finantsvahendajad korraldavad JOP programmi alusel ühendusepoolset rahastamist. Selle teatise kohaselt peab nimetatud leping sisaldama finantsvahendajatele antava „volituse tingimusi".

70 Käesoleval juhul on komisjon ja CL kui finantsvahendaja sõlminud raamlepingu, milles määratletakse nende koostöö üldtingimused, et edendada KIE-riikides investeeringuid, eriti ühisettevõtete asutamist. Vastavalt raamlepingu sätetele rakendatakse nimetatud lepingut teatava projekti suhtes ühelt poolt komisjoni ja finantsvahendaja vahelise erilepinguga, milles nähakse ette nimetatud projekti rahastamise konkreetne kord, ja teiselt poolt finantsvahendaja ning soodustatud isiku, kelleks on käesoleval juhul hageja, vahelise rahastamislepinguga, milles sätestatakse asjaomase projekti kõlblike kulude rahastamiseks mõeldud ühenduse rahaliste vahendite finantsvahendaja poolt komisjoni esindajana üleandmise kord. Vastavalt nimetatud rahastamislepingule kohustub hageja kasutama võimaldatud ühenduse rahalisi vahendeid üksnes kõlblike kulude eest maksmiseks.

71 Sellest järeldub, et suhteid ühelt poolt komisjoni ja CL-i vahel ning teiselt poolt CL-i ja hageja vahel võiks lugeda oma olemuselt lepingulisteks, sest asjaomase projekti rahastamistingimused on tervikuna määratletud lepingutes, mis on sõlmitud ühelt poolt komisjoni ja CL-i vahel ning teiselt poolt CL-i kui komisjoni esindaja ja hageja vahel (vt selle kohta 11. veebruari 1993. aasta otsus kohtuasjas C-142/91: Cebag *v.* komisjon, EKL 1993, lk I-553, punktid 11–13, ja 9. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-134/01: Hans Fuchs *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-3909, punktid 51–53).

72 Selliste lepinguliste suhete olemasolu kinnitab muuhulgas igas asjaomases lepingus sisalduv säte, mille kohaselt on Esimese Astme Kohus täielikult pädev lahendama kõiki vaidlusi, mis puudutavad nimetatud lepingute kehtivust, tõlgendamist ja täitmist. Tegelikult on nimetatud sättel mõistlik tähendus üksnes juhul, kui poolte vahel on lepinguline suhe (vt selle kohta punktis 71 nimetatud kohtuotsus Hans Fuchs *v.* komisjon, punkt 54).

73 Tuleb sedastada, et käesolevas asjas on vaidluse esemeks otsene seos asjaomastes lepingutes sisalduvate sätetega, sest vaidlus käib vaidlustatud kirjades ettenähtud

ühenduse rahaliste vahendite tagasimaksmise üle, kusjuures tagasimaksmine, nagu tuleneb raamlepingu artiklist 18.3, erilepingu artiklist 8 ja rahastamislepingu artiklist 6.2.3, on sanktsioon hageja poolt oma kohustuste mittetäitmise eest, mis puudutab käsutusse antud rahaliste vahendite kasutamist kõlblike kulude eest maksmisel ja sellist kasutust tõendavate dokumentide esitamist (vt selle kohta punktis 49 nimetatud määrused Innova *v.* komisjon, punkt 27, ja IAMA Consulting *v.* komisjon, punkt 44).

74 Vaatamata vaidlusobjektiks oleva õigussuhte lepingulisele kontekstile, tuleb siiski sedastada, et käesolevate hagidega ei ole Esimese Astme Kohus saanud EÜ artiklil 238 põhinevat nõuet, vaid tühistamisnõude EÜ artikli 230 alusel.

75 Nimetatud järeldus tuleneb kohtule esitatud hagide analüüsist ilmselgelt.

76 Tegelikult kvalifitseerib hageja nimetatud hagid „tühistamishagidena", põhjendab nende vastuvõetavust EÜ artikliga 230 ja formuleerib nõuded sisuliselt selliselt, et Esimese Astme Kohus tunnistaks 8. juuli ja 30. septembri 2003. aasta kirjades, millega komisjon teavitas hagejat CL-i kaudu kohustusest maksta tervikuna tagasi talle asjaomase projekti raames makstud ühenduse rahalised vahendid, väidetavalt sisalduvad meetmed ebaseaduslikeks ja selle tagajärjel tühistaks need.

77 Selles osas tuleb märkida, et hageja ei viita oma nõude toetuseks kordagi EÜ artiklile 238 ega vahekohtuklauslitele, mis sisalduvad asjaomastes lepingutes, ega esita ühtegi fakti- ja õigusväidet, kaebust ega argumenti Luksemburgi õiguse alusel, mis on siiski ainus kohaldamisele kuuluv õigus asjaomase lepingu suhtes vastavalt vahekohtuklauslitele, vaid viitab, nagu ilmneb eespool punktist 39, „tühistamis-

alustele", mis käsitlevad ühenduse õiguse sätete rikkumist, eesmärgiga tuvastada, et vaidlustatud kirjades väidetavalt sisalduvad meetmed on tühised haldusaktidele iseloomulike vigade, nagu põhjendamata jätmise, õigusliku aluse puudumise või ilmse kaalutlusvea tõttu.

78 Hageja on üheselt kinnitanud oma märkustes vastuvõetavuse vastuväite kohta, et käesolevad hagid ei põhine EÜ artiklil 238, vaid üksnes EÜ artiklil 230. Hageja on ise rõhutanud, et need hagid ei saa tema arvates põhineda EÜ artiklil 238. Tegelikult võib hageja arvates asjaomastes lepingutes sisalduvaid vahekohtuklausleid kasutada üksnes seda sisaldava lepingu osapoole vastu. Hageja leiab, et käesoleval juhul puudub tema ja komisjoni vahel igasugune lepinguline suhe.

79 Sellest tuleneb, et hageja palub Esimese Astme Kohtul tühistada ühenduse institutsiooni poolt vastu võetud õigusaktid EÜ artikli 230 alusel, mis, kuigi need moodustavad osa lepingulisest suhtest, on hageja arvates olemuselt halduslikku laadi.

80 8. juuli ja 30. septembri 2003. aasta kirjad ei ole mingil juhul haldusaktid.

81 Mitte miski nendes kirjades ei toeta järeldust, et komisjon teostas käesoleval juhul avaliku võimuga seonduvat õigust. Nendes kirjades piirdub komisjon sisuliselt asjaomaste lepingute sätete tõlgendamise alusel CL-i kaudu hageja teavitamisega tema kohustusest maksta tagasi asjaomase projekti raames tema käsutusse antud ühenduse rahalisèd vahendid. Seda tehes toimis komisjon vaid asjaomastes lepingutes ette nähtud õiguste ja kohustuste raames, kuna need tulenevad, nagu

juba sedastatud ülalnimetatud punktis 73, raamlepingu artiklist 18.3, erilepingu artiklist 8 ja rahastamislepingu artiklist 6.2.3, mis sätestavad, et komisjonil on võimalus soodustatud isikult ühenduse rahalised vahendid tagasi nõuda, kui soodustatud isik ei esita nimetatud rahaliste vahendite kasutamist tõendavaid dokumente.

82 Nimetatud järeldust ei saa kahtluse alla seada asjaolu, et komisjoni poolt asjaomaste lepingute sõlmimisega taotletud eesmärgid on osa üldisi huve teenivast ülesandest, mida ta JOP programmi raames täidab (vt selle kohta punktis 49 nimetatud määrust IAMA Consulting *v.* komisjon, punkt 51).

83 Selles osas tuleb märkida, et vastupidiselt sellele, mis ilmneb seoses struktuurifondide poolt antava finantsabiga, millele viidatakse EÜ artikli 159 esimeses lõigus, ei põhine komisjoni poolt käesolevas asjas esitatud tagasimaksmisnõue ühenduse eeskirjade sätetel EÜ artikli 249 tähenduses, vaid asjaomastes lepingutes ette nähtud lepingulistel sätetel, nagu on juba sedastatud eespool punktides 73 ja 81. Seetõttu hageja eksib, kui ta üritab põhjendada nende hagide vastuvõetavust struktuurifonde puudutavate komisjoni otsuste peale esitatud tühistamishagide raames Esimese Astme Kohtu poolt rakendatud põhimõtetega.

84 Seetõttu ei toimi vaidlustatud kirjad komisjoni poolt oma avaliku võimuga seotud õiguste teostamises, mistõttu need kirjad ei ole täitmisele pööratavad (vt selle kohta punktis 49 nimetatud määrus IAMA Consulting *v.* komisjon, punkt 52). Selles osas tuleb muuhulgas rõhutada, et igas nimetatud kirjas palub komisjon üheselt finantsvahendajat teavitada teda maksmiseks võetavatest meetmetest, kui hageja ei maksa summasid tagasi tähtaegselt.

85 Eeltoodust ilmneb, et vaidlustatud kirjad on osa puhtalt lepingulisest raamistikust, millest nad on lahutamatud, ja et need juba oma olemuse tõttu ei kuulu EÜ artiklis 249 ettenähtud aktide hulka, mille tühistamist võib nõuda ühenduse kohtult EÜ artikli 230 alusel.

86 Sellist järeldust ei mõjuta hageja väide, et CL-iga heade suhete säilitamiseks soovis ta CL-i mitte panna komisjoni silmis ebakindlasse olukorda. Selline olukord, mis tekkis hageja poolt oma huvides tehtud vaba valiku tagajärjel, ei saa ilmselt seada kahtluse alla asjaolu, et vaidlustatud meetmed on lahutamatud lepingulisest raamistikust, millesse nad kuuluvad, ega muuta nende olemust, et omistada Esimese Astme Kohtule pädevus tühistada need EÜ artikli 230 alusel.

87 Järelikult ei ole nimetatud hagid vastuvõetavad, kuna nendega taotletakse EÜ artikli 230 alusel puhtalt lepingulise olemusega meetmete tühistamist.

88 Menetledes tühistamishagi, samas kui vaidlus on tegelikult lepingulise olemusega, on Esimese Astme Kohus sisuliselt juba nõustunud hagi ümberkvalifitseerimisega (19. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas T-26/00: Lecureur *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-2623, punkt 38). Käesoleval juhul ei saa Esimese Astme Kohus siiski teostada sellist ümberkvalifitseerimist, sest hageja on kirjalikes menetlusdokumentides ise üheselt sedastanud, et tema hagid ei põhine EÜ artiklil 238, ja vastupidiselt kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c sätestatule ei esita hageja isegi kokkuvõtvalt ühtegi väidet, argumenti ega kaebust seoses Luksemburgi õiguse rikkumisega, mis asjaomastesse lepingutesse lisatud vahekohtuklauslite alusel on ainus nimetatud lepingute suhtes kohaldamisele kuuluv õigus.

89 Eespool toodu alusel tuleb käesolevad hagid jätta läbi vaatamata nende vastuvõetamatuse tõttu.

Kohtukulud

90 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna käesolevas asjas on hageja kaotanud pool, tuleb kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

määrab:

1. Jätta hagid vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

2. Mõista kohtukulud välja hagejalt.

10. mail 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär — Koja esimees

H. Jung — J. Azizi